

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.219/2017/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a ...Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Pazár Sándor ügyvéd) által képviselt **felperes neve, felperes lakcíme** szám alatti **felperesnek** – a **jogtanácsos neve** jogtanácsos által képviselt **alperes neve, alperes székhelye** szám alatti székhelyű **alperes** ellen kártérítés megfizetése iránt indított perben a Kecskeméti Törvényszék 2017. május 18. napján kelt 8.G.22.820/2016/12. számú ítélete ellen a felperes által 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezésre tekintettel lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja**, és kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 350.000,- (Háromszázötvenezer) forintot, valamint 50.000,- (Ötvenezer) forint első- és másodfokú eljárási költséget.

Mellőzi az elsőfokú ítélet költségviselésre vonatkozó rendelkezését.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt leletezés terhével rójon le további 25.600,- (Huszonötezer-hatszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A felperes jogelődje a **A.. Kft.** által korábban működtetett ... Színház 2007. évtől kezdődően tűzte műsorára, **szerző neve: „regény címe”** című regényéből készült színpadi művet, **rendező neve** rendezésében. A felperesi jogelődnek 2007. június 12. napjától a regényíró örököseivel kizárólagos színpadi felhasználási szerződése volt, ez alapján részükre a jegybevétel %-os arányában jogdíjat fizet. A regényt korábban a perben nem álló **személy neve** 1994-ben dolgozta át színpadra. A felperes **személy neverel** felhasználói szerződést nem kötött.

rendező neve az alperesi színház igazgatójaként 2009. szeptemberében levélben kereste meg a felperesi jogelődöt azzal, hogy a 2009-2010-es színházi évadban szeretné saját színházában is bemutatni **szerző neve: „regény címe”** című művét. A felperesi jogelőd 2009. szeptember 16. napján kelt válaszában hozzájárult a mű alperesi színházban történő bemutatásához.

Az alperes **szerző neve** jogutódaival (2009. október 30-án) felhasználói szerződést kötött. A kizárólag felhasználási joggal rendelkező felperes utólag, 2010. március 4. napján az alperes és a szerző jogutódaival kötött felhasználói szerződéshez hozzájárult. **személy neverel** felhasználói szerződést az alperes szintén nem kötött.

Ezt követően 2009. novemberétől 2010. május 31-ig terjedő időszakban az alperes 36-szor tűzte műsorára a darabot, és egy vendégelőadást is tartott **város neve**

A felperes az alperessel kötött barterszerződést, melyben vállalta az **regény címe** jelmezeinek kölcsönadását.

személy neve, mint a színdarab szerzői jogainak jogosultja jogi képviselője útján 2013. április 30-i keltezésű levéllel fordult a felpereshez, ebben jogdíjigényt támasztott, állítva, hogy az általa írt színmű alapulvételével állították színpadra a művet, azonban ezen bemutatók kapcsán jogdíjelszámolásra 2007. óta nem került sor. A jogi képviselőn keresztül közölt újabb, 2013. július 18. napján kelt írásbeli felszólítás már mindkét peres fél (felperes és alperes) igazgatójának megküldésre került. Ebben **személy neve** a bevételek után elmaradt jogdíjigényét havi 50.000,- forintban jelölte meg, kártérítés címén 2007. évtől számítva összesen 3.000.000,- forintot követelt mindkét peres féltől egyetemleges fizetéssel.

Az alperes 2013. június 20-i keltezésű válaszlevelében elhatárolódott a felperessel való egyetemleges kártérítés megfizetésétől, ugyanakkor nem zárkózott el az önálló jogdíjfizetésétől, azt havi 50.000,- forintban ismerte el azokra a hónapokra, amikor kizárólag az alperesi színház játszotta a darabot. A 2009-2010. évadban 2009. novembertől 2010. május 31-ig, hét hónapon keresztül, 36 előadást tartottak. Az alperesi igazgató kérte az e szerint összeállított szerződéstervezet megküldését, ajánlatának elfogadása esetén a szerzői jogdíj haladéktalan rendezését ígérve (11/A/1. sorszám alatti okirat).

A szerzői jogdíj jogosultja jogi képviselője útján 2013. július 3. napján küldött e-mail üzenetével elfogadta az alperesi ajánlatot, jelezve, hogy a felperes igazgatójával külön fognak megállapodni. Kérte, hogy kártérítés címén kerüljön kifizetésre az összeg br. 508.000,- forint erejéig, és már ekkor megállapodástervezetet is csatolt (8/A/1.).

Az alperes igazgatója újabb levelével a megküldött megállapodás tervezet módosítását tartalmazta és jelezte, hogy továbbra is várják a végleges megoldást. Hangsúlyozta, hogy az alperesi színház tartja magát a létrejött megegyezéshez és kizárólag **személy neve** irányában külön kívánja rendezni a jogdíjat, függetlenül a felperessel való elszámolástól, tekintve, hogy nem közös produkció keretében került sor a színmű bemutatására (11/A/2.).

A fenti előzményeket követően, 2013. augusztus 6-án a felperes és **személy neve** között jött létre írásban megállapodás, melynek 1. pontjában közös nyilatkozattal rögzítették, hogy a felperesi színház 2008. január 1. és 2013. július 1. között több alkalommal játszotta a perbeli színdarabot, továbbá ugyanezt a produkciót az alperesi színház is előadta a felperes hozzájárulásával. A szerződés 2. pontjában a felek megegyeztek, hogy a felperesi színház a megállapodás aláírásával egyidejűleg megfizet 2.000.000,- forint összeget nemvagyonosi kártérítés címén a jogosult névfeltüntetési jogának megsértése miatt. A 3. pont szerint a jogosult jelen megállapodás aláírásával kijelentette, hogy az 1. pontban jelzett időszakban játszott színdarab vonatkozásában a felperesi színházzal, valamint **rendező neverel** és a alperes nevezal szemben semmilyen egyéb követelése nem áll fenn.

A felperes a fenti egyezségi megállapodást követően 2013. szeptember 27-i keltezésű levéllel fordult az alperesi igazgatóhoz, és tájékoztatta arról, hogy a szerzői jogdíj kérdésében kártérítés útján **személy neve** irányában felperesi részről megtörtént a helytállás. Ezzel kapcsolatban a nála többletköltségként felmerült kárrész megtérítésére hívta fel egyúttal az alperest.

Ezt az alperes 2013. október 30-i levelével visszautasította, jelezve, hogy külön kíván elszámolni **személy neverel** a szerzői jog jogosultjával.

Felperes egy későbbi, 2016. március 2-i keltezésű levélben alperes felé továbbhárítani kívánt igényének mértékét 400.000,- forint + áfa összegben határozta meg, kérve ennek megfizetését a színházak egymás közötti elszámolási vitájának lezárása érdekében.

Az alperesi igazgató 2016. május 2-i keltezésű levelével továbbra is fenntartotta álláspontját, hogy a jogdíjigényt annak jogosultjával, közvetlenül kívánja rendezni, ezen kívül a hosszabb idő elteltére, valamint az alperesi színház szűkös lehetőségeire is hivatkozva, elutasító választ adott (alperes fizetési meghagyással szembeni ellentmondásához csatolt okirati bizonyítékok).

A felperes keresetében 508.000,- forint megfizetésére kérte kötelezni alperest jogalap nélküli gazdagodás címén. Álláspontja szerint a **személy neverel** megkötött egyezség alapján általa teljes egészében kifizetett összeg e része rendezte az alperesi kötelezettségeket is, ezért az alperes a keresetben megjelölt összeg erejéig ennek megtérítésére köteles. Ennek hiányában az alperes az ő rovására jogalap nélkül gazdagodna.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Alperes fenntartotta jogi álláspontját a tekintetben, hogy a felek között a szerzői jogdíj jogosultja irányában egyetemlegesség nem áll fenn, nem közös produkcióban történt a darab párhuzamos előadása egy azonos időszakban. Hangsúlyozta, hogy a felperes és a jogosult közötti jogviszonynak ő nem részese, az rá nem hathat ki. A szerzői jogdíj kérdésében fenntartja a jogát az önálló egyeztetésre a jogosulttal. Külön sérelmezte, hogy egy jóváhagyása nélkül kötött kétoldalú megállapodás alapján fordult felé követeléssel a felperesi színház.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. A jogi indokolás kiindulópontjaként rögzítette, a felperesnek a perben azt kellett bizonyítania, hogy az alperes a felperes javára jutott jogalap nélkül vagyoni előnyhöz a keresetben megjelölt összeg erejéig. A perben nem volt vitatott, hogy **szerző neve** regényének színpadi feldolgozásáért szerzői jogdíj illeti a perben nem álló **személy nevet**, és az sem, hogy a perbeli időszakban a színművet bemutató peres felek egyike sem fizetett jogdíjat az előadások után. A bíróság lényeges tényállási elemként értékelte, hogy a peres felek nem közös produkcióban mutatták be a darabot, hanem önállóan, egymástól függetlenül. Az okirati bizonyítékok közül kiemelte az alperes igazgatója által a szerzői jogdíj jogosultjának írt azon levelet, melyben külön ajánl fel utólagos jogdíjfizetést azzal, hogy elhatárolódott a felperessel közös, egyetemleges helytállástól. Ebben az alperest képviselő igazgató kifejtette, hogy megítélése szerint a két színháznak önállóan, egymástól függetlenül kell a jogdíjakat fizetnie. A bíróság figyelembe vette a 2013. július 3-i válasz e-mailt is, melyben a jogdíj jogosultjának jogi képviselője elfogadta az alperesi ajánlatot azzal a megjegyzéssel, hogy a felperes igazgatójával külön fog megállapodni. Mindezen bizonyítékokból, illetve tényállási elemekből az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy nincs olyan jogviszony (szerződés vagy megállapodás), amely fizetési kötelezettséget teremtene alperes számára, felperes felé, sem szerzői jogdíj, sem kártérítés címén. Jogcím hiányában az alperes nem gazdagodott a felperes rovására a 2013. augusztus 6-i megállapodás alapján történt felperesi kifizetés ellenére sem.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását, és alperes kereseti kérelem szerinti marasztalását. Indoklásában hangsúlyozta, hogy a közte és **személy neve** között 2013. augusztus 6. napján megkötött nemvagyoni kár megtérítéséről szóló megállapodás alapján fizetett meg 2.000.000,- forint összeget, kifejezetten nemvagyoni kártérítés jogcímén a jogosult névfeltüntetési jogának megsértése miatt. Ez az alperessel egyetemlegesen teljesített kártérítési helytállás volt, tekintettel arra, hogy **személy neve** jogi képviselője útján így tartott igényt a kártérítésre. A jogdíjfizetés egymás közötti arányának tisztázásával, felperes a reális mértékben jogosult alperes felé a kártérítés továbbhárítására. A 2.000.000,- forint teljes összeg részben alperes helyett megfizetett jogdíjat helyettesítő kártérítés volt. Amennyiben alperes annak megtérítésétől elzárkózik, úgy felperes hátrányára jogalap nélkül gazdagodna.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

A fellebbezés **részben alapos**.

A perbeli jogvita nem vitatott tényállási kiindulópontja, hogy az „**regény címe**” irodalmi mű szerzői jogdíjának nemcsak a regényíró, **szerző neve** leszármazói, hanem a színpadi adaptáció vonatkozásában, az azt elkészítő **személy neve** is jogosultja. A felperesi színház a regényíró leszármazottaival kötött színpadi felhasználói szerződés alapján még 2007-ben szerezte meg – a későbbiekben meghosszabbított – kizárólagos előadási jogot. Az alperes a regényíró leszármazóival a felhasználói jogról megállapodott, melyhez a felperes, mint kizárólag felhasználásra jogosult hozzájárulását adta. **szerző neve** jogutódaival kötött felhasználási szerződés kapcsán így a felek közvetlen jogviszonyba nem kerültek, az alperes felhasználási joga nem a felperestől származott. Nem vitatott, hogy a színpadi adaptációt készítő **személy neverel** egyik peres fél sem egyezett meg szerzői jogdíjfizetésben, erre vonatkozó szerződést nem kötöttek; A jogdíj jogosult ezért fordult 2013. június 18-i levelével (5/F/2. számú perirat) mindkét félhez, és meg nem kapott jogdíját kártérítés címén kívánta érvényesíteni 3.000.000,- forint összegben. A követelés jogalapját egyik fél sem vitatta, az alperes válaszlevelében azonban kifejezetten személyenkénti külön elszámolást és egyezségkötést kért. A felperes ennek ellenére tárgyalásokba bocsátkozott a szerzői jogdíj jogosultjával, és ennek eredményeként született meg a 2013. augusztus 6-i kétoldalú megállapodásuk, mely nemvagyoni kártérítés jogcímen végül az eredetileg bejelentett 3.000.000,- forintos igényhez képes csak 2.000.000,- forint fizetési kötelezettséget írt elő a felperesi kft. számára.

E megállapodás Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti értelmezése során nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy annak 1. pontjában feltüntetésre kerül az is, hogy az alperesi színház ugyancsak előadta a darabot, a 3. pont pedig konkrétan kitért arra is, hogy az alperesi színházzal szemben sincs a továbbiakban ezzel kapcsolatos igénye a jogdíj jogosultnak. Ezen szerződési nyilatkozatok egyértelműen azt támasztják alá, hogy az alperesre is kiterjedt a felperes, valamint a jogdíj jogosult kétoldalú megállapodása, a 2.000.000,- forint összegben vállalt kártérítési kifizetés ezáltal, a jogosult alperes jogdíjfizetés elmaradása miatti kárát is rendezte. Mindezekből az a helyes jogkövetkeztetés vonható le, hogy a felperes egyezségi megállapodással kapcsolatos eljárása, illetve az ott rögzített kártérítési összeg részéről történő kifizetése a felperes és részben az alperes érdekeit is szolgálta, és az alperes, akinek ilyen alapú kötelezettsége ezáltal a jogdíj jogosult irányában megszűnt. Kétségtelen tény, hogy a képviselőre felperes nem rendelkezett alperestől felhatalmazással, erre megbízási szerződést nem kötöttek, és nem a felperestől származott a mű felhasználási joga sem, és az alperes írásbeli nyilatkozataiban mindvégig következetesen egyedi, külön megállapodást talált csak elfogadhatónak.

A perbeli szerződés megkötése az új Ptk. hatályba lépését (2014. március 15.) megelőző időpontban történt, ezért az 1959. évi Ptk. 484. § rendelkezése irányadó a felperes eljárásának jogi értékelését illetően, mely a megbízás nélküli ügyvitel szabályait tartalmazza. E szerint: aki valamely ügyben más helyett eljár anélkül, hogy arra megbízás alapján vagy egyébként jogosult volna, az ügyet úgy köteles ellátni, mint azt annak érdeke és feltehető akarata megkívánja, akinek a javára beavatkozott. A Ptk. 4. § (3) bekezdésben rögzített jóhiszemű joggyakorlás alapelve épülő törvényi szabályozás arra az esetre szól, ha valaki más helyett végez tevékenységet, erre kapott megbízás vagy egyéb jogosultság nélkül. A más érdekében történő ilyen önkéntes eljárás eredménye nem okozhat joghátrányt annak, akinek az érdekében eljár a megbízás nélküli ügyvivő, ezért attól elvárható, hogy úgy járjon el, amint azt annak érdeke és feltehető akarata megkívánja, akinek javára beavatkozott. Az ilyen ügyben való eljárás tehát más személy vagyoni értékeinek védelmét szolgálhatja, adott esetben kötelezettségeinek teljesítése útján, és általában egy másik személy érdekében kifejtett tevékenységet feltételez.

A jelen per alapjául szolgáló egyezségi megállapodásból kitűnik, hogy a felperes nemcsak saját ügyében járt el, hanem annak tudatában vállalt fizetési kötelezettséget, hogy ez az alperest is mentesíti a jogdíj jogosult irányában. Ahogyan azt a felperes a másodfokú eljárásban előadta, a

jogdíj jogosultja olyan egyösszegű ajánlatot tett, amely csak együttesen volt elfogadható, és mindkét fél számára (felperes, alperes) kedvező volt a jogsértés fennállta miatt, és csak ennek elfogadása esetén részesülhettek a felek a 3.000.000,- forint követelés helyett a kedvezőbb 2.000.000,- forintos fizetési lehetőségben. Ez alapján megállapítható, hogy a beavatkozás az alperes érdeke szerint történt, és az ő javát is szolgálta, különös tekintettel arra, hogy a jogdíj jogosult által kezdetben követelt 3.000.000,- forintról a kártérítési összeget az egyezséggel sikerült 2.000.000,- forintra lecsökkenteni (Ptk. 240. § (3) bekezdés). A beavatkozás ezért helyénvalónak tekintendő, a felperes ezzel az alperest további károsodástól óvta meg, hiszen a további időmúlás egyéb járulékos követelések (pl. késedelmi kamat, költség) érvényesítését is lehetővé tette volna a jogdíj jogosult számára (Ptk. 485. § (1) bekezdés). A felperes, alperesi érdeket szolgáló, helyénvaló beavatkozása az alperes utólagos hozzájárulása nélkül is hatályos jogcselekménynek minősül, egyúttal jogalapot keletkeztetett felperes számára az általa vállalt kártérítési összeg arányos, alperes felé történő továbbhárítására a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint (Ptk. 361. § (1) bekezdés). A felek között bár megbízás, vagy egyéb megállapodás hiányában tehát szerződéses jogviszony nem állt fenn, mégis alperes számára kötelemkeletkeztető jogi tényként kezelendő a felperes megbízás nélküli ügyvitele, figyelemmel arra, hogy az alperest további károsodástól óvta meg.

A jogosult irányában fennálló jogdíj fizetési kötelezettségét korábban alperes maga is elismerte, ezt a periratokhoz 11/A/1. sorszám alatt csatolt, 2013. június 21-i levél hitelt érdemlően alátámasztja. Ebben, a tartalma szerint egyoldalú tartozáselismerő nyilatkozatban az alperes a 7 hónapon keresztül játszott mű, 36 előadása után havonta a követelt 3.000.000,- forint helyett 50.000,- forint összegű fizetésre tett ajánlatot a jogosult felé. Erre vonatkozóan utóbb hatályos, végleges, kétoldalú megállapodás az alperes és a jogdíj jogosult között bár nem jött létre, azonban a jelen perben az alperesre áthárítható kártérítésösszegekre vonatkozóan e peradatot irányadónak tekinti az ítélet. Ennek megfelelően a 7 hónapos időszak után 50.000,- forint/hó összeggel számított, összesen: 350.000,- forint alperest terhelő térítési kötelezettséget talált reálisan megállapíthatónak felperes irányában. Figyelembe vette a bíróság azt is, hogy az egyezséggel a felperes fizetési kötelezettségének mértéke is csökkent.

A kifejtett jogi indokokra tekintettel az ítélet az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdés alkalmazásával részben megváltoztatta, és 350.000,- forint erejéig marasztalta felperes javára alperest. Felperes a másodfokú tárgyaláson késedelmi kamatigényt a fellebbezéshez kapcsolódó szóbeli nyilatkozatában már nem tartott fenn, ezért a kereseti kérelem korlátai között maradván az ítélet késedelmi kamatot a tőkeösszeg után nem ítélt meg.

Észlelte az ítélet, hogy felperes fellebbezésére csupán 15.000,- forint fellebbezési eljárási illetéket rótt le, jóllehet 508.000,- forint fellebbezési pertárgyértékből kiindulva annak helyes összege 40.600,- forint, figyelemmel az 1994. évi XCIII. tv.(Itv.) 39. § (1) bekezdésre, valamint 46. § (1) bekezdésre. A 25.600,- forint fellebbezési eljárási illeték különbözet utólagos leletezés terhével történő lerovására hívta fel ezért az ítélet a felperest az Itv. 74. § (1) és (2) bekezdés szabályai szerint.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása folytán a felperes 70-30%-os arányban pernyertesnek minősül, ezért részére részperköltség-térítést ítélt meg az ítélet, mely során a teljes első-, másodfokú eljárási illetékfizetést, valamint az ügyvédi munkadíjat is arányosan figyelembe vette. Az ügyvédi munkadíj összege a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pont, valamint (5) és (6) bekezdések alapján került meghatározásra (Pp. 81. § (1) bekezdés).

Szeged, 2018. január 25.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.	Dobler László s.k.	Béri András s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró